

ANALIZA DE GEN

BREVIAR INFORMATIV

CE REPREZINTĂ ANALIZA DE GEN?

Analiza de gen reprezintă studierea diferențelor posibile dintre femei și bărbați, în toată diversitatea lor, în ceea ce privește necesitățile, rolurile lor în societate și în familie, accesul la resurse, procesul decizional și participarea la procesele politice, economice și sociale (Comisia Europeană, 1998).

Analiza de gen este bazată pe 3 principii cheie:

1

CONTEXT – CE?

Analiza de gen ar trebui să indice ce diferențe există între femei, bărbați și subgrupele din cadrul acestor categorii.

2

CAUZE – DE CE?

Odată ce cunoaștem contextul actual al diferențelor dintre femei și bărbați, trebuie să identificăm cauzele existenței acestor diferențe. Cunoscând cauzele, pot fi efectuate investigații suplimentare.

3

CONSECINȚE – CE-I DE FĂCUT?

Analiza de gen trebuie să examineze consecințele diferențelor dintre femei și bărbați. În ce mod diferențele afectează femeile, bărbații și subgrupele din cadrul acestor categorii? Aceste diferențe creează obstacole pentru femei comparativ cu bărbații, pentru băieți comparativ cu fetele și vice-versa? În caz afirmativ, care sunt aceste obstacole?

CE REPREZINTĂ „UE PENTRU EGALITATEA DE GEN: SERVICIUL DE ASISTENȚĂ PENTRU REFORME”?

Proiectul UE pentru egalitatea de gen: Serviciul de asistență pentru reforme, finanțat de UE, oferă asistență în baza de necesităților guvernelor¹ și Delegațiilor UE din țările Parteneriatului Estic (PaE)² pentru integrarea perspectivei de gen în procesul de elaborare a politicilor și implementare a reformelor în vederea asigurării oferirii unor rezultate eficiente pentru femei și bărbați.

PUBLICUL ȚINTĂ

Acest breviar poate fi utilizat de orice persoană care elaborează acte legislative, politici, programe și proiecte (personalul instituțiilor guvernamentale, Delegațiile UE, organizațiile societății civile și alți parteneri internaționali pentru dezvoltare) în beneficiul oamenilor din țările Parteneriatului Estic și din alte țări. Acesta poate fi util și cercetătorilor, reprezentanților mediului academic și mass-media din aceste țări care studiază și/sau raportează despre cadrul juridic, elaborarea politicilor și a proiectelor.

¹ În Belarus, Serviciul de asistență pentru Reforme oferă sprijin numai Delegației UE.

² Parteneriatul Estic este o inițiativă comună cu implicarea UE, a statelor membre ale UE și a 6 țări partenere din Europa de Est: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina.

Finanțat de
Uniunea Europeană

UE pentru egalitatea de gen:
Serviciul de asistență pentru reforme

Implementat de

NIRÁS

Scopul analizei de gen este de a colecta dovezi pentru elaborarea legislației, politicilor, programelor și proiectelor care vizează atât femeile, cât și bărbații. Pentru ca aceste cadre să-și poată îndeplini în mod eficient funcția principală – satisfacerea necesităților grupurilor țintă – ele trebuie să țină cont și să abordeze diferențele și obstacolele cu care se confruntă femeile, bărbații și subgrupele din cadrul acestor categorii. În acest mod, legile, politicile, programele și proiectele devin sensibile la dimensiunea de gen sau, și mai cu seamă, devin transformative din perspectiva de gen.

A fi sensibil la dimensiunea de gen înseamnă că legile, politicile, programele și/sau proiectele țin cont de necesitățile și perspectivele diferitor categorii de femei și bărbați și atestă diferențele existente în cadrul acestor categorii și obstacolele cu care se confruntă.

A fi transformativ din perspectiva de gen înseamnă încercarea de a schimba (transforma) rolurile și responsabilitățile femeilor și bărbaților, băieților și fetelor, care produc diferențele și obstacolele identificate. Scopul final este asigurarea unei contribuții egale din partea subgrupurilor de femei și bărbați la politici și procese, beneficiind de pe urma politicilor sau proceselor.

Principalele obiective ale analizei de gen sunt după cum urmează:

- Identificarea diferențelor dintre femei, bărbați și subgrupele din cadrul acestor categorii și a obstacolelor din calea acestora în toate domeniile.
- Expunerea obstacolelor care împiedică diferite grupuri de femei și bărbați să beneficieze integral și să participe la politici și procese politice, economice și sociale.
- Identificarea oportunităților de implicare a unor grupuri specifice de femei și bărbați în politici și procese.
- Asigurarea faptului că politicile și procesele creează beneficii egale pentru femei și bărbați, în toată diversitatea lor.
- Analiza de gen are multe lucruri în comun cu evaluarea impactului de gen (EIG) – care evaluează impactul activităților planificate – inclusiv al legislației, politicilor sau programelor – asupra vieții femeilor și bărbaților în toate domeniile și la toate nivelurile. Totuși, aceste două activități nu trebuie confundate. În timp ce analiza de gen, în mod normal, evaluează situația actuală, EIG își propune să estimeze impactul posibil al legislației, politicilor și programelor care încă n-au fost puse în aplicare sau implementate.

DE CE ANALIZA DE GEN ESTE IMPORTANTĂ?

Analiza de gen este o condiție indispensabilă pentru egalitatea de gen, fiind atestată în cadrul juridic internațional, inclusiv în instrumentele internaționale privind drepturile omului și egalitatea de gen pe care țările Parteneriatului Estic sunt obligate să le susțină, precum:

1. Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor (CEDAW), 1979.
2. Declarația și Platforma de acțiune de la Beijing, 1995.
3. Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (UNSCR) privind femeile, pacea și securitatea și 9 rezoluții suplimentare ale UNSCR privind femeile, pacea și securitatea.
4. Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale acesteia.

La nivel global, cerințele specifice privind analiza de gen sunt stabilite de diferite agenții ONU în ghiduri. De exemplu, Ghidul privind Efectuarea Analizei de Gen elaborat de PNUD este aplicabil tuturor inițiativelor Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), stabilind cerințe și recomandând pași concreți pentru efectuarea analizei de gen în contexte specifice.

În Uniunea Europeană (UE), dispozițiile privind analiza de gen sunt prevăzute în Planul de acțiune al UE pentru egalitatea de gen și împuternicirea femeilor în acțiunile externe 2021–2025 (GAP III). GAP III prevede “efectuarea și utilizarea analizelor de gen actualizate pentru informarea procesului decizional cu privire la acțiunile viitoare” în calitate de standard minim pentru conceperea tuturor programelor externe finanțate de UE. Acesta impune utilizarea analizei de gen pentru a identifica cauzele sistemice ale inegalității de gen și discriminării pe motive de gen, și pentru a întreprinde măsuri de remediere.

De asemenea, țările Parteneriatului Estic dețin prevederi privind analiza de gen în cadrele lor juridice. Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina au adoptat legi privind egalitatea de gen și alte acte legislative care obligă autoritățile naționale să efectueze analiza de gen. În ultimele decenii, autoritățile au pus în aplicare politici de gen (planuri naționale de acțiune privind egalitatea de gen) bazate pe constatările formulate în analizele de gen.

Beneficiile analizei de gen sunt clare. O astfel de analiză îi ajută pe factorii de decizie să țină cont de necesitățile, interesele și experiențele femeilor și ale bărbaților în procesul de elaborare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor și programelor în toate domeniile vieții politice, economice și sociale.

CUM EFECTUĂM ANALIZA DE GEN?

În mod ideal, analiza de gen este efectuată la etapa de identificare sau de elaborare a politicii sau programului, astfel încât constatările acesteia să fie integrate în formularea politicii sau a programului.

În mod normal, analiza de gen include următorii pași:

1

Pasul 1: Asigurarea disponibilității expertizei de gen la etapa de elaborare a politicii/programului. De regulă, aceasta implică invitarea experților în domeniul egalității de gen să participe în cadrul grupurilor de lucru sau a organismelor care concep/elaborează politica sau programul. Experții în domeniul egalității de gen ar trebui să cunoască necesitățile femeilor, bărbaților și subgrupelor din cadrul acestor categorii în contextul în care se elaborează politica / programul. De asemenea, experții ar trebui să aibă cunoștințe și experiență despre modul în care astfel de necesități au fost analizate la etapa de concepere, elaborare și implementare a unor politici/programe similare la nivel local și internațional.

2

Pasul 2: Colectarea datelor statistice defalcate pe sexe și a datelor privind principalele sectoare socio-economice, politice și umanitare. Astfel de date statistice sunt oferite anual de birourile naționale de statistică sau de alte agenții. Alte surse importante includ constatările formulate în cadrul unor evaluări de gen concrete efectuate de autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale (ONG-uri), instituții academice și de cercetări, precum și de partenerii internaționali pentru dezvoltare.

3

Pasul 3: În cazul în care nu sunt disponibile informații sau date despre anumite domenii, vor fi efectuate consultări (focus-grupuri, interviuri cu femei și bărbați, etc.) și evaluări/sondaje rapide, în funcție de caz.

4

Pasul 4: Efectuarea analizei cu axare pe toate aspectele sau pe cele mai relevante dintre următoarele aspecte:

Context	Economie și roluri	Resurse	Putere	Beneficiari
Ce norme și valori există cu privire la rolurile și responsabilitățile femeilor și ale bărbaților?	Cine ce controlează? Cine are acces la ce?	Cine are acces la resurse (de ex., finanțe, tehnologii, informație, servicii, resurse de spațiu și timp etc.)? Cine controlează resursele? Cine beneficiază de resurse? Cine are acces la educație, cunoștințe tehnice și/sau oportunități de perfecționare a competențelor?	Ce procese decizionale sunt derulate în gospodăria, sectorul public și sectorul corporativ? Ce rol au femeile în procesul decizional economic? În ce mod participă femeile la procesele politice?	În ce măsură politicile sau programele abordează necesitățile practice și strategice ale femeilor și bărbaților? Care este impactul considerentelor legate de gen în formularea, elaborarea și implementarea politicilor și programelor?
Ce niveluri de instruire și formare au femeile și bărbații, băieții și fetele?	Există diferențe economice potențiale între femei, bărbați și subgrupele din cadrul acestor categorii?			
Există diferențe între femei, bărbați și subgrupele din cadrul acestor categorii în ceea ce privește accesul la resurse, putere, educație, piața muncii și servicii etc.?				
Ce convingeri, percepții și stereotipuri aferente genului există?				

Rezultatele analizei de gen sunt rezumate în constatări care indică:

- 1 Disparitățile și dezechilibrele de gen într-un domeniu concret.
- 2 Obstacolele care împiedică femeile, bărbații și subgrupele din cadrul acestor categorii să contribuie la și să beneficieze de aceste politici.

La etapa următoare, constatările reflectă propunerile privind integrarea dimensiunii de gen – adică strategii, pași și intervenții specifice care vor ajuta la remedierea disparităților identificate și la depășirea obstacolelor.

BUNE PRACTICI

Analiza de gen este o parte integrantă a proiectului „UE pentru egalitatea de gen: Serviciul de asistență pentru reforme”, finanțat de UE. Bunele practici recente din țările Parteneriatului Estic includ:

- Efectuarea analizei de gen la etapa de elaborarea a Documentelor de Acțiune pentru Delegațiile UE din țările Parteneriatului Estic în 2021. Analiza de gen a ajutat la identificarea obstacolelor specifice cu care se confruntă femeile și bărbații în diferite domenii, precum:
 - Subreprezentarea femeilor printre întreprinzători.
 - Diferența de remunerare, discriminarea femeilor pe piața muncii, subreprezentarea femeilor în funcții bine plătite, inclusiv în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM) și subreprezentarea bărbaților în ocupații asociate cu serviciile educaționale, de sănătate și sociale.
 - Prevalența stereotipurilor de gen și a violenței bazate pe gen.
 - Subreprezentarea femeilor în procesul de elaborare a politicilor și în procesul decizional la nivel guvernamental.
 - Sperața medie de viață semnificativ mai scurtă a bărbaților în comparație cu femeile.

- Analiza de gen a consecințelor războiului din Ucraina. Aceasta a permis elaborarea recomandărilor privind integrarea dimensiunii de gen în Planul de Redresare a Ucrainei 2022 pentru 24 de domenii de acțiune în vederea asigurării participării femeilor și bărbaților, în toată diversitatea lor, la procesele de redresare, beneficiind de acestea în mod egal. Experții Serviciului de asistență au fost implicați la identificarea obstacolelor specifice cu care se confruntă femeile și bărbații, cum ar fi subreprezentarea femeilor în procesul decizional, de pace și securitate, activitatea de antreprenoriat și profesiile bine plătite; implicarea limitată a bărbaților la îngrijirea copiilor și a altor membri de familie; și riscurile de securitate la care sunt expuse femeile și fetele din cauza conflictului armat și a strămutării. Aceste obstacole au fost incluse în Planul de Redresare în calitate de probleme ce trebuie soluționate de procesele de redresare.

LINKURI UTILE

- Pagina proiectului „UE pentru egalitatea de gen”
- Biblioteca egalității de gen
- Site-ul web EU Neighbours East

VIZITAȚI BIBLIOTECA
EGALITĂȚII DE GEN

© Uniunea Europeană 2023